

Nefndar- og greiningarsvið Alþingis
Umsögn vegna Frumvarps til laga um breytingu á lögum um fjöleignarhús, nr. 26/1994 (gæludýrahald).

Hundar og kettir hafa fylgt mannum í aldanna rás, að eigin vilja beggja, enda einstaklega hagkvæmt samband fyrir báða aðila. Kettirnir komu til okkar með meindýravarnir og hundar byrjuðu fljótlega að hjálpa okkur við hin ótrúlegustu verk svo sem við veiðar, passa hjarðir, smala og fl.

Í dag eru flest þessara dýra haldin sem selskapsdýr. En það skal ekki líta á það sem minna mikilvægt hlutverk heldur en aðstoð við veiðar og vöktun á hjörðum var hér áður fyrr. Það eru breyttir tímar og þarfir okkar mannfólksins öðruvísi. Í dag getur gæludýr verið jafn mikilvægt eða jafnvel mikilvægari fyrir fólk heldur en mennskur fjölskyldumeðlimur. Það hefur sýnt sig að fólk tengist dýrunum sínum mjög sterkum tilfinningalegum tengslum og það að missa dýr getur reynst fólki þungbærara en að missa ættingja.

Rannsóknir sýna að fólk sem á hunda eða ketti er líklegra til að vera hamingjusamt og heilbriggt en fólk sem ekki heldur dýr. Til eru dæmi þess að fólk sem missir frá sér réttinn til þess að halda dýr á heimili sínu hefur liðið svo illa að það hefur svipt sig lífi. Það er því ansi varhugavert að hægt sé að neita fólki alfarið um að halda gæludýr á sínu eigin heimili án nokkurrar haldbærrar ástæðu, bara vegna þess að annað fólk er á móti gæludýrahaldi í fjölbýli.

Sóðaskapur, hávaði, eða óþægindi að öðru tagi er eitthvað sem þarf að takast á við, hvert tilfelli fyrir sig, burtséð frá því hvað veldur. Það er skýrt kveðið á um slík tilfelli í lögnum svo lífsgæði fólks ætti ekki að skerðast við gæludýr í annarri íbúð.

Astma og Ofnæmisfélag Íslands (AO) nefnir eftirfarandi í sinni umsögn:

“Með frumvarpinu um eru frumréttindi fólks tekin úr öndvegi og sett í annað sætið á eftir gæludýrum. Það felur í sér algjöran hugsanafeil og skerðir réttindi fólks með ofnæmi og fólks sem hræðist hunda og ketti.”

Þessi setning lýsir að mínu mati miklum misskilningi á frumvarpinu. Frumvarpið snýst ekki um að gefa gæludýrum réttindi fram yfir fólk, heldur að gefa fólki sem styðst við gæludýr til að viðhalda eigin lífsgæðum og geðheilsu jafnan rétt og öðru fólki til að búa í fjölbýli.

Réttur fólks sem reiðir sig á gæludýr sem selskap og andlegan stuðning hefur verið skertur á Íslandi allt frá því fólk fór að búa í auknum mæli í þéttbýli frekar en upp til sveita. Hefur það gengið svo langt að fjórfættir fjölskyldumeðlimir hafa verið teknir af fólki og jafnvel aflífaðir. Fólk hefur misst heimili sín bara fyrir þær sakir að vilja ekki láta frá sér sinn besta vin.

AO nefnir einnig að þessar breytingar muni vinna gegn jafnræði og að frumvarpið muni skerða rétt fólks með skerðingar. En þvert á móti kemur frumvarpið til með að gera fólk jafn rétthátt gagnvart þaki yfir höfuðið. Að gefa einum réttindi þarf ekki að skerða rétt annarra.

Félag íslenskra ofnæmis- og ónæmislækna (FÍOÓL) nefnir í sinni umsögn að ofnæmissjúkdómum hafi farið fjölgandi víða um heim á síðustu áratugum. Þar sé ofnæmi fyrir grasi algengast. Ekki er þó bannað að hafa gras við fjölbýlishús. Verðum við ekki að spyrja okkur hvort að það sé ekki bjarnargreiði til framtíðarkynslóða að banna

ofnæmisvaka í umhverfi barna sem gæti minnkað líkur á ofnæmi hjá þeim síðar í lífinu. Tekið af Vísindavefnum:

“Rannsóknir hafa sýnt að minnkun ofnæmisvaka í loftinu hefur takmörkuð *veijandi* áhrif gegn myndun ofnæmis. Það er engin ástæða til að forðast dýr á fyrstu árunum þar sem það gæti jafnvel minnkað líkur á að mynda ofnæmi (Simpson A, Custovic A. Pets and the development of allergic sensitization. *Curr Allergy Asthma Rep* 2005; 5: 212–20). Þessi verjandi áhrif eru talin stafa frá bakteríuflóru dýranna (von ME, Braun-Fahrlander C, Schierl R, et al. Exposure to endotoxin or other bacterial components might protect against the development of atopy. *Clin Exp Allergy* 2000; 30: 1230–4).”

Það er æði margt sem getur vakið ofnæmisviðbrögð hjá fólki, taka þarf tillit til hvers tilfellis fyrir sig. Dýraofnæmi er sjaldnast hættulegt þó það sé vissulega óþægilegt eða jafnvel óbærilegt. Önnur ofnæmi, svo sem hnetuofnæmi getur verið lífshættulegt en þó er ekki bannað að flytja hnetur um sameign fjölbýla. Barn sem borðar hnetur og tekur svo í handrið fjölbýlis getur þannig skilið eftir sig lífshættulegan ofnæmisvaka í sameign sem dæmi.

Ef einhver er með svo svæsið ofnæmi fyrir hundi eða ketti að það er óbærilegt að ganga um sama stigagang og dýrið þá væri mögulega hægt að ræða um að bera dýrið inn og út í fangi eða búri (sé það hægt) eða að dýrið fari í bað einu sinni í viku til að lágmarka ofnæmisvaka sem geta borist frá dýrinu. Ef engar lausnir virka, þá er komið tilefni til umræðu þess efnis að banna gæludýr í tilteknu fjölbýli á meðan þar býr einstaklingur með slíkt ofnæmi.

AO nefnir svo líka hræðslu við hunda og ketti. Sé fólk svo mjög hrætt við hunda eða ketti að það valdi því verulegum óþægindum að eiga möguleika á að mæta dýrunum í skamma stund í sameign hússins þá hlýtur það að vera þeim sjálfum til hagsbóta að vinna markvisst í að sigrast á slíkri hræðslu. En að sama skapi ætti að vera hægt að komast að samkomulagi á húsfundi varðandi “umferðarreglur” á sameign.

Við hljótum að geta tekið samtalið við nágretta okkar varðandi hin ýmsu mál sem fylgja því að búa í fjölbýli. En að íbúar geti tekið geðþóttáákvæðanir varðandi réttindi annarra íbúa til þess að halda gæludýr á sínu eigin heimili getur seint talist eðlilegt.

Hundahald í fjölbýlum þykir hið eðlilegasta mál í nágrennaríkjum okkar. Hví ekki hér?

Varðandi orðalag í frumvarpinu koma hér ábendingar:

1. gr.

Í 3. mgr. 1. gr. frumvarpsins segir að húsfélag geti með samþykki 2/3 hluta eigenda lagt bann við dýrahaldi ef það veldur öðrum íbúum verulegum ama, ónæði og truflunum og eigandi dýrsins neitar að gera bót þar á. Þessa málsgrein er hægt að túlka á þann hátt að ef gæludýraeigandi í fjöleignarhúsi á dýr sem veldur öðrum íbúum verulegu ónæði getur húsfélagið bannað allt dýrahald í fjöleignarhúsinu með auknum meirihluta. Þannig yrði öðrum gæludýraeigendum gert að fjarlægja sín dýr úr húsinu vegna þess að gæludýr annars einstaklings veldur íbúum ama. Réttara væri að orða greinina á þann hátt að húsfélagið geti samþykkt að banna dýrahald þess einstaklings sem heldur gæludýr sem veldur öðrum íbúum verulegum ama, ónæði og truflunum og eigandi dýrsins neitar að gera bót þar á.

3. gr.

Í b. lið 3. gr. frumvarpsins segir að ef eigandi dýrs brýtur verulega eða ítrekað gegn skyldum sínum og áminningar hafa ekki áhrif, geti húsfélag ákveðið að banna dýrahald með samþykki 2/3 hluta eigenda og gert honum að fjarlægja dýrið úr húsinu. Hér á það

sama við og í 1. gr. frumvarpsins en túlka má orðalagið „getur húsfélag þá....bannað dýrahald með samþykki 2/3 hluta eigenda“ á þann hátt að dýrahald verði bannað með öllu í fjöleignarhúsinu. Nauðsynlegt þykir að það komi skýrt fram í málgreininni að húsfélag geti bannað dýrahald þeirra sem brjóta verulega eða ítrekað gegn skyldum sínum og áminningar hafa ekki áhrif, sbr. þær kröfur sem gerðar eru til gæludýraeigenda skv. 3. mgr. 1. gr. frumvarpsins.

Að lokum fagna ég þessari breytingatillögu, vonast til að þetta stuðli að heilbrigðara samfélagi fólks í þéttbýli og þakka fyrir að hafa fengið tækifæri til að veita umsögn með þessari breytingatillögu.

Virðingarfyllt,
Dóra Ásgeirsdóttir
Hundapjálfari, hundaatferlisráðgjafi og varaformaður Líflukku Dýraathvarfs.